УНИВЕРСИТЕТ
ПО АРХИТЕКТУРА
СТРОИТЕЛСТВО
И ГЕОДЕЗИЯ

бул. „Хр. Смирненски“ № 1, София 1046, Р България
тел.: (02) 865-68-63; +359 886 60 24 55
e-mail: aceadm@uacg.bg; https://uacg.bg

УНИВЕРСИТЕТ
по Архитектура, Строителство и Геодезия
1046 София, бул. "Хр. Смирненски" №1
Регистрационен индекс и дата
700/10.09.2026

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р арх. Стефан Аспарухов

Относно: Процедура за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на **ас. арх. Радина Асенова Писарска** по професионално направление 5.7. „Архитектура, строителство и геодезия“, научна специалност „Архитектура на сградите, конструкции, съоръжения и детайли“.

Дисертационен труд на тема **„Роля на междинните пространства в средата за труд“**, разработен под научното консултиране на доц. д-р арх. Данаил Недялков и доц. д-р арх. Йордан Христов.

Процедурата се провежда съгласно Заповед № 523 от 13.07.2026 г. на Ректора на УАСГ.

1. Общо описание на представените материали

Дисертационният труд на арх. Радина Писарска съдържа увод, същинска част в пет глави, заключение и библиография. Основното тяло е в обем от 175 страници, придружено от мащабно Приложение 1 с обем от 145 страници, съдържащо подробен качествен анализ на 42 архитектурни обекта. Общо в дисертацията и авторефератa са представени 74 фигури, 10 от които са авторски графични схеми, таблици и диаграми на концептуално ниво. Използваният научен апарат се опира на систематизирана библиография от 88 източника, включваща литературни монографии, научни статии и изследвания на български и чужди автори, нормативни актове, дигитални архитектурни платформи и 3 аудиозаписа на интервюта и диалози със световноизвестни архитекти и теоретици. Трудът се отличава с прегледност и логическа последователност.

2. Актуалност и значение на темата

Темата за междинните пространства в средата за труд е изключително актуална на фона на бързото разгръщане на четвъртата индустриална революция (Индустрия 4.0). Съвременният преход към автоматизация, роботизация и дигитална свързаност налага радикално преосмисляне на традиционния затворен индустриален модел. Междинните пространства — като предзаводски площадки, централни входни атриуми, използваеми озеленени покриви и нови комуникационни хъбове — се превръщат в активни инструменти за социализация, преодоляване на обществената изолация на производствената сграда и подобряване на психологическия и физически комфорт на служителите (NWOW концепции). Дисертационното изследване запълва съществена празнина в българската архитектурна теория, където темата до момента не е разглеждана в специфичния индустриален контекст.

3. Структура и научно-методически апарат

Структурирането на дисертацията е претърпяло съществена положителна трансформация и е прецизирано след отразяването на направените от мен предварителни критични бележки по време на вътрешното обсъждане. Трудът е организиран в класически балансиран формат от 5 глави. В Глава 1 е положена теоретичната рамка, извеждаща концептуалните основания на понятието за междинност и прагови пространства. Методическата рамка е успешно обособена в самостоятелна Глава 2, където е детайлно развит критериалният апарат и е изяснен процесът на емпирично тестване. Глава 3 разглежда трансформиращите технологични, екологични, социални и икономически фактори в ерата на Индустрия 4.0. В Глава 4 е направен качествен сравнителен анализ на 42 обекта от световната и българската практика. В Глава 5 е синтезиран концептуалният архитектурен модел на междинните пространства с конкретни насоки за неговото практическо приложение.

4. Отразяване на предварителните бележки и методическа прецизност

Като председател на научното жури, изразявам изключително удовлетворение от отношението на арх. Писарска към дадените от мен препоръки преди официалното откриване на процедурата. Кандидатът е проявил зрялости академична дисциплина, като е коригирал следните ключови аспекти:

- *Понятиен апарат.* Въведено е прецизно определение на категорията „среда за труд“, като същата ясно е ограничена до индустриалната среда за леки и чисти производства с „универсални характеристики и

микроклимат“. Обектът и предметът на изследването са преформулирани точно според теоретичните изисквания.

- *Граници на понятието.* Чрез изграждането на сравнителна Таблица 2 е направено строго научно разграничение между чисто утилитарни комуникационни пространства и архитектурно активни междинни пространства. Специфични обслужващи площи като санитарно-битовите помещения са коректно изключени от изследвания обхват.
- *Роля на изкуствения интелект (AI).* В Глава 2 е ясно дефинирана и разграничена техническата роля на AI като инструмент за езикова обработка и структуриране от авторския принос на докторанта при субективното експертно оценяване по скалата от 1 до 5.
- *Практическа приложимост.* Архитектурният модел в Глава 5 е допълнен с ясна схема-алгоритъм за последователни проектантски стъпки. Контекстуалното несъответствие с българската реалност е решено чрез Таблица 3, предлагаща икономически оптимизирани решения за местния контекст.
- *Смекчаване на приносите.* Формулировката на научните приноси е прецизирана, като е отчетена богатата история на изследванията в катедрата ни (вкл. приносите на проф. Сиврев), а претенцията за абсолютно пионерство е смекчена.

5. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Научните приноси на труда се изразяват в:

1) Доразвиване и адаптиране на съвременната теория за междинните пространства към специфичния контекст на зоните за приложение на индустриален труд в условията на Индустрия 4.0;

2) Разработване на детайлна типология на междинните пространства на базата на функционалност, пространствена позиция и влияние върху социалната и работната среда;

3) Създаване на обобщен концептуален архитектурен модел на междинното пространство като медиатор и инструмент за трансформация.

Научно-приложните приноси включват създаването на критериален апарат за качествена оценка, изграждането на систематизирана база данни за 42 съвременни обекта и формулирането на прагматични насоки (Таблица 3) за поетапно внедряване на концептуалния модел в българската проектантска практика.

6. Публикации във връзка с дисертацията и академична етика

Във връзка с дисертационното изследване са реализирани 8 научни публикации в реферирани издания и доклади от национални и международни конференции (ArCivE, НБУ, ВСУ „Любен Каравелов“), които напълно покриват и надвишават минималните национални изисквания съгласно ЗРАСРБ и правилника за неговото прилагане в УАСГ.

Проверката на дисертационния труд не показва наличие на плагиатство или нарушение на академичната етика. Всички заемки и цитати са коректно отбелязани.

7. Препоръки

Препоръчвам на арх. Радина Писарска да продължи научните си търсения в тази посока, като развие предложения архитектурен модел и критериален апарат в цялостно практическо ръководство за проектиране на съвременни индустриални сгради в България, което да бъде публикувано като самостоятелен монографичен труд.

8. Заключение

Представеният дисертационен труд на ас. арх. Радина Асенова Писарска представлява завършено, задълбочено и оригинално научно изследване, притежаващо безспорни теоретични и научно-приложни резултати. Всички препоръки от предварителния етап са изпълнени добросъвестно, коректно и на високо академично ниво.

На основание на гореизложеното давам **положителна оценка** на дисертационния труд и предлагам на уважаемото Научно жури да присъди на ас. арх. Радина Асенова Писарска образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 5.7. „Архитектура, строителство и геодезия“, по научна специалност „Архитектура на сградите, конструкции, съоръжения и детайли“.

09.09.2026 г. Изготвил становището:

гр. София .....

(доц. д-р арх. Стефан Аспарухов)